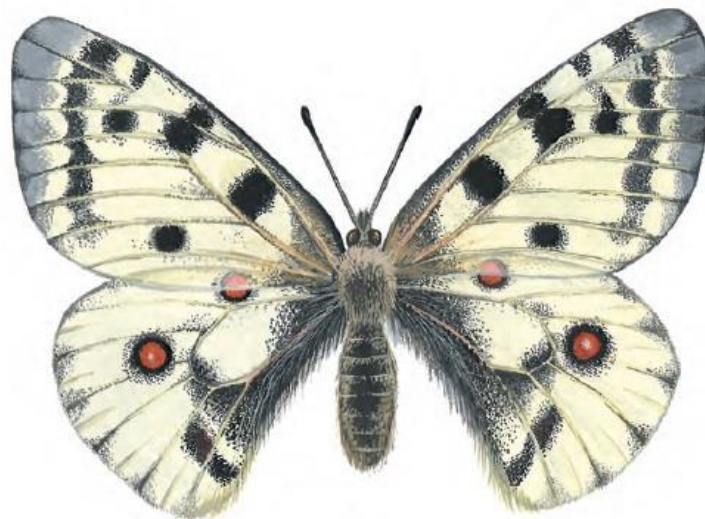

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РОСЛИН

матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції

23 березня 2021 року

м. Херсон

УДК 001:63(06)

Сучасні технології та системи захисту рослин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 23 березня 2021 р. Херсон: ХДАЕУ, 2021. 73 с.

Оргкомітет конференції:

Марковська О.Є. – голова оргкомітету, д.с.-г.н., професор, в.о. завідувача кафедри ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ.

Аверчев О.В. – д.с.-г.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності ХДАЕУ.

Дудченко В.В. – член-кореспондент НААН України за напрямом «Захист рослин», д.е.н., к.с.-г.н. за спеціальністю фітопатологія, доцент кафедри ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ, директор Інституту рису НААН України.

Мринський І.М. – к.с.-г.н., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин, декан агрономічного факультету ХДАЕУ.

Макуха О.В. – к.с.-г.н., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин ХДАЕУ, координатор конференції.

У матеріалах конференції представлено інноваційні технології захисту рослин та охорони навколишнього середовища, результати наукових досліджень у захисті рослин, висвітлено актуальні питання екологічного моніторингу, охорони біологічного різноманіття агроценозів та екологічної спрямованості захисту рослин. Результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Для здобувачів вищої освіти, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств.

© Колектив авторів, 2021

© Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2021

2. Піковський М. Й., Кирик М. М., Арнаута Н. В. Шкідливість білої гнилі гороху. *Захист і карантин рослин*. 2018. Вип. 64. С. 143–149.

3. Gulya T. J., Mathew F., Harveson R., Markell S., Block C. Diseases of Sunflower. In: McGovern R., Elmer W. (eds) *Handbook of Florists' Crops Diseases. Handbook of Plant Disease Management*. Springer, Cham. 2016. P. 1–49.

4. Wrather J. A., Stienstra W. C., Koenning S. R. Soybean disease loss estimates for the United States from 1996 to 1998. 2001. Vol. 23. P. 122–131.

5. Young C. S., Smith J. A., Watling M., Clarkson J. P., Whipps J. M. Environmental conditions influencing apothecial production and lettuce infection by *Sclerotinia sclerotiorum* in field conditions. In: Young C.S., Hughes K.J.D., editors. *Proceedings of Sclerotinia 2001—the XI International Sclerotinia Workshop*; York, UK: Central Science Laboratory, 2001. P. 181–182.

ВИДОВИЙ СКЛАД КОМАХ ФІТОФАГІВ НА ПОСІВАХ СОЇ В РИСОВИХ ЧЕКАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Дудченко В.В., д.е.н., член-кореспондент НААН, директор,

Паламарчук Д.П., к.с.-г.н., завідувач лабораторії захисту рослин,

Паламарчук А.В., науковий співробітник

Інститут рису НААН

Сучасні умови аграрного виробництва вимагають від сільсько-господарських товаровиробників змін до принципу підбору культур, що будуть в достатній мірі забезпечувати ефективність ведення виробництва. Рис як високоінтенсивна зрошувана культура також має певні вимоги до вибору попередника який би окрім створення сприятливих ґрунтово-меліоративних умов підтримував би рисові системи у доброму фітосанітарному стані. Одним з таких попередників в останні роки при вирощуванні рису в Україні стала культура сої.

Велика частина рисових господарств наразі користуються короткоротаційними сівозмінами, які мають лише дві культури рис та сою. Щорічно посіви сої, які ще декілька років поспіль в рисових чеках не уражувались хворобами та не пошкоджувались шкідниками вимагають все більшої уваги. Діагностуються хвороби, посіви заселяються фітофагами. Тому постає необхідність контролю шкідливих організмів на посівах сої в рисових чеках. Переважна більшість господарств користується існуючими системами захисту, які нажаль не завжди є ефективними [1, 2]. В Україні шкідлива фауна агроценозів сої представлена 114 видами, серед яких поліфаги становлять 86%, олігофаги – 14%. Серед шкідливої фауни є масові види, які в період спалахів масового розмноження спроможні знищити до 90% урожаю [3, 4, 5].

За результатами досліджень було встановлено, що в умовах рисових чеків Інституту рису НААН сою пошкоджують 20 видів комах із 7 рядів та один вид кліщів.

Найчисельнішими від загального числа фітофагів були представники ряду Лускокрилих (Lepidoptera) – 38% (рис 1). Зафіксовано шість видів: метелик лучний (*Margaritia sticticalis* L.); сонцевик будяковий (чортополохівка) (*Vanessa cardui* L.); совка-гамма (*Autographa gamma* L.); совка люцернова (*Chloridea viriplaca* Hfn.); совка бавовникова (*Helicoverpa armigera* Hfn.); вогнівка акацієва (*Etiella zinckenella* Tr.).

На другому місці за чисельністю був кліщ павутинний звичайний (*Tetranychus urticae* Koch.) – 22%, який відноситься до ряду Акариформні (Acariformes). Пошкоджував рослини від фази сходів до кінця вегетації рослини. Бахромчастокрилі (Thysanoptera) – трипс тютюновий (*Thrips tabaci* Lind.) – 17%. Також у посівах даної культури зустрічалися комахи із ряду Твердокрилі (Coleoptera) – 3% – довгоносик смугастий бульбочковий (*Sitona lineatus* L.); довгоносик сірий щетинистий (*Sitona crinitus* Hfn.). Напівтвердокрилі або клопи (Hemiptera) – 10% були представлені 4-ма видами із різних родин – клоп трав'яний (*Lygus rugulipennis* Popr.); клоп люцерновий (*Adelphocoris lineolatus* Goeze.); щитник люцерновий (*Piezodorus lituratus* F.);

елія носата (*Aelia rostrata* Bsh.). З ряду рівнокрилі (Homoptera) – 5%, посіви заселяли – цикадка шестикрапкова (*Macrosteles laevis* Kib.); цикадка смугаста (*Psammotettix striatus* L.); попелиця велика злакова (*Sitobion avenae* F.). Прямокрилі (Orthoptera) – 5% – коник зелений (*Tettigonia viridissima* L.); сарана Мароканська (*Dociostaurus maroccanus* Thunb.); прус італійський (*Calliptamus italicus* L.). Твердокрилі (Coleoptera) – 3% – довгоносик смугастий бульбочковий (*Sitona lineatus* L.); довгоносик сирій щетинистий (*Sitona crinitus* Hfn.).

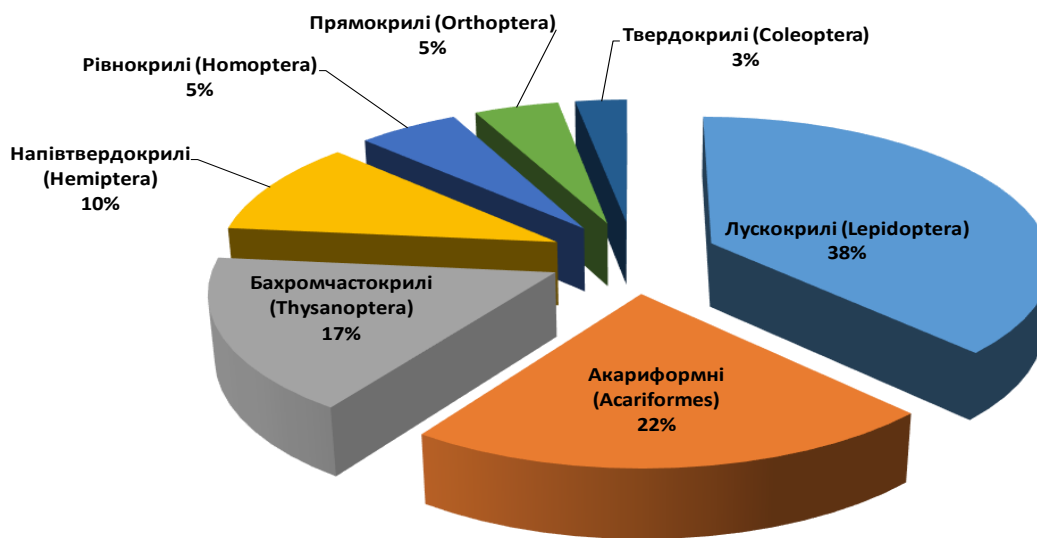

Рис. 1. Структура фітофагів посівів сої у рисових чеках (2020 р.)

Таким чином, враховуючи насиченість сівозмін рисових зрошуваних систем соєю, актуальності набуває вивчення видового складу фітофагів та розробки системи контролю їх чисельності на посівах цієї культури.

Література

1. Поздняков В. Г. Производство сои в США. *Сельское хозяйство за рубежом*. 1984. № 8. С. 13–18.

2. Петруха О. И., Хухрий О.В., Грикун О. А. Вредители зернобобовых культур / Под ред. В. П. Васильева, В. П. Омелюты. *Вредители с.-х. культур и лесных насаждений. В 3-х томах.* К.: Урожай, 1989. Т. 3. С. 172–184.

3. Бабич А. О., Бабич-Побережна А. А. Селекція і виробництво сої в Україні. Вінниця, 2008. 215 с.

4. Лихочвор В. В., Петриченко В. Ф., Іващук П. В., Корнійчук О.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур: навчальний посібник. 3-є вид., виправ., допов. / За ред. В. В. Лихочвора, В. Ф. Петриченка. Львів: НВФ "Українські технології", 2010. 1088 с.

5. Федоренко В. П., Марков І. Л., Мордерер Є. Ю. Стратегія і тактика захисту рослин / Під ред. В. П. Федоренка. Т. 2. 792 с.

ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ КАРТОПЛІ ЛІТНЬОГО САДІННЯ СВІЖОЗІБРАНИМИ БУЛЬБАМИ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Балашова Г.С., д.с.-г.н., старший науковий співробітник,

Бояркіна Л.В., к.с.-г.н., старший науковий співробітник

Інститут зрошуваного землеробства НААН

Картопля надзвичайно вразлива до хвороб та шкідників і без засобів захисту рослин неможливо виростити хороший урожай, тому захист картоплі є невід'ємною частиною технології вирощування [1]. Сучасні умови виробництва картоплі вимагають застосування економічно вигідних способів підвищення врожаю і покращення якості бульб. На даний час розроблена система заходів боротьби з шкідниками і хворобами на картопляних посівах, яка дозволяє раціонально використовувати хімічні засоби захисту рослин [2]. Однак, з кожним роком асортимент пестицидів розширюється, оновлюється і